

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**S. Augustinus, Episcopus in Africa Hipponensis, Veritatis
Evangelico-Catholicæ In Potioribus Fidei Controversiis
Testis Et Confessor, Contra Bellarminum Et Alios
Scriptores Papæos, antiquos pariter & ...**

Reiser, Anton

Francofvrti, 1678

Lib. II. cap. 26. & seqq. de Pontifice non judicando

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72506](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72506)

autem illa antecedit tempora Collectionis Canonum Africanorum, quamvis Concilium Milevitanum, in quo addita est hæc clausula, sit antiquius illa prohibitione. Constat ergo in ea Sententia fuisse Afros, ut existimaverint, ad Apostolicam Sedem provocari non posse à Judicibus electis, neque etiam à Concilio Africae universali. *Addit Marca*, hoc præjudicio usos esse Gallos ætate Hincmari, quam in sequentibus exponit historiam. Neque etiam dissimulat opinionem *Perronii*, existimantis, Adpellationes Episcoporum Africanorum recipi solitas ab Apostolica Sede ante habita hæc Concilia Africana, indicans, Eum hujus rei probationem petere ex Augustini Epistola ad Glorium, cujus supra etiam est facta mentio, in qua loquens Augustinus de Cæciliano, Carthaginensi Episcopo, & de Episcopis, qui partes Cæciliani fovebant, adversus quos, licet absentes, Synodus Donatistarum sententiam damnationis protulerat, ait, eos posse causam suam reservare judicio aliorum Collegarum, præsertim Ecclesiarum Apostolicarum, & ostendere, Sententias latas adversus absentes nullius esse roboris; non enim, inquit, agebatur de Presbyteris aut Diaconis, sed de Collegis. Tum addit, nullius momenti apud Cæcilianum esse debere multitudinem inimicorum ipsi insidiantium, quandoquidem communione junctus erat Ecclesie Romanæ & aliis Ecclesiis, undè Fides Evangelii fluxerat. *Verum*, sic responderet *Marca*, id non probat, provocatum fuisse ad summum Pontificem, sed tantum ex postulatum apud omnes Ecclesias de injuria Cæciliano irrogatâ. Nam Augustinus eam cognitionem aliis Collegis reservat indefinitè, præsertim verò Ecclesiis Apostolicis, inter quas Romana erat prima, non unica tamen; Sapienter porro hic Augustinus mentionem facit Ecclesiarum Apostolicarum in Controversia, quæ turbabat Africam, divisam in Donatistas Schismaticos, & in Coecilianum ac Ecclesias Catholicas eidem adhærentes. Nam ad ostendendum, quinam ex illis facerent schisma, ratio habenda non erat damnationum, quæ ab utraque parte in adversarios decernebantur, neque ex eis peti poterat præjudicium bonæ causæ, sed inspiciendum erat, quinam communione confociati essent Ecclesie Romanæ & cæteris Ecclesiis Apostolicis; nam Regula illa constans est & certa, Unitatem consistere in communione Ecclesiarum Apostolicarum, contra, fieri Schisma, si quis se ab eis separaret. Quapropter Justinianus Imperator, in usum revocans Regulam ab Augustino propositam, decernit in *Novella Constitutione* post centesimam nonâ, eos esse hæreticos, qui neque communicant, neque consentiunt Professioni Fidei, quæ summo consensu prædicatur à Patriarchis Romæ & Occidentis, (item) Constantinopolitano, Alexandrino, Antiocheno & Hierosolymitano, & ab Episcopis, qui sunt sub eorum potestate. Optimè igitur agebat Augustinus posse Coecilianum in hæc Schismatis causâ spernere hostes suos, cum communione junctus esset Ecclesie Romanæ & cæteris Ecclesiis, undè fluxerat Evangelium; ac posse illum reservare causam integram judicio aliorum Collegarum, præsertim Ecclesiarum Apostolicarum. Ostendit autem id quidem, scribit porro *Marca*, auctoritatem illarum Ecclesiarum, ac præsertim Romanæ, pro conservatione Unitatis & communioris, sed non probat adpellari posse à judicio Episcoporum Africanorum ad Sedem Romanam, vel ad alias Ecclesias Apostolicas, in causâ Disciplinæ, quando Episcopi sunt Catholici. *Hæc omnia Archi Episcopus Parisiensis*. Eadem ferè nuper repetiit *Guilielmus Beveregius*, Synodici Oxoniensis vel *Pandectarum Juris Canonici Ecclesie Græcæ* Editor, in suis ad Canonem Concilii Carthaginensis trigésimum & primum Notis, ita ut à *Marca* mutuo accepisse videatur.

CAPVT VIGESIMVM SEXTVM & seqq.

DE

Summo Pontifice à nemine judicando.

Id dum Bellarminus, ommissis Scripturæ testimoniis, quæ in rem suam nulla habuit, præmissis tamen Conciliorum Decretis ut plurimum minus authenticis, additis Pontificum in re propriâ Judicium Decisionibus eomet ipso suspectis, quin & subjunctis aliquibus Imperatorum confessionibus per se insufficientibus planè, etiam Ecclesie Doctorum suffragio demonstrare conatur, inter eos autem silentio Augustinum præterit, nihil ex Eo auxilii sperandum esse docuit, quod, si juxta quorundam hodiè opinionem Sententia esset dicenda, nobis quidem Evangelicis posset esse satis. Quia verò in solutione argumentorum contra Papæ ab omni aliorum Judicio & Censurâ exemptionem aliquoties Augustini mentio occurrit, idèd paulisper & hic erit subsistendum. Et quia ex *Nili*, Thessalonicensis olim Archi Episcopi rationibus prima Paulum Petri Antinachum sistit, ex cujus facto sequi vide-

K 4

tur,

tur, neque Papam Romanum Petri, ut videri vult, Successorem in Cathedrâ omnium Judicio majorem & superiorem esse, ut nulli mortalium de factis vitæque suâ rationem reddere teneatur; idè respondet Bellarminus ex Augustino & Gregorio, *Paulum non reprehendisse Petrum, quomodo majores de minoribus ex auctoritate judicant, sed quomodo minores interdum majores suos ex charitate corripiunt.* Si sepositâ Augustini auctoritate responderi deberet, dicerem, neque illo respectu Petrum à Paulo reprehensum esse, id est, neque ut minorem, neque ut majorem, datur enim adhuc tertium, id est, ut parem & in officio Apostolatûs sibi similem. Sed &, si ipsa Augustini Verba circa hanc Corceptionem Paulo-Petrinam ex loco per Bellarminum citato accuratius ponderemus, singularem aliquam disparitatem & dissimilitudinem observare licebit; quæ ut supra jam fuerint adducta, meritò tamen & hic leguntur, ut Bellar-

Epist. 19. ad Hieron. mini fraus eò manifestior evadat. Ita autem Doctor hic etiam augustinus: *Ipsè Petrus, quod à Paulo fiebat utiliter libertate charitatis, sanctâ ac benignâ pietate Humilitatis accepit, atque ita Rarius & Sanctius Exemplum posteris præbuit, quo non dedignarentur, seculi fortè recti tramitem reliquissent, etiam à posterioribus corrigi; quàm Paulus, quo confidenter auderent & minores majoribus pro defendendâ Veritate Evangelicâ, salvâ charitate fraternâ resistere.* Ipsam hanc Controversiam Petro-Paulinam quòd attinet, de eâ jam ante non semel aliquid fuit pro Instituti ratione observatum, inprimis ad caput tertii de Sacrà Scripturâ libri tertium. Nunc id tantum contra Bellarminum notetur, Augustinum non dixisse, quod Paulus reprehenderit Petrum, quomodo minores interdum majores suos ex charitate corripiunt, sed quâ ratione posteriores corrigere solent eos, qui in officio priores sunt, temporis nimirum ratione, quamvis in applicatione addat, quia Petrus communiter primus Apostolorum fuit habitus, Paulum utpote posterioriorem vocatione ad Apostolatam, hâc liberâ correptione præbuisse Exemplum, quò & minores aliorum judicio & quocunque etiam respectu confidenter auderent majoribus pro defendendâ Veritate Evangelicâ resistere, *salvâ Charitate fraternâ*, quæ ipsa restrictio ab Augustino notanter adjecta principatum inter fratres ad eoque hâc etiam ratione pares Monarchicum omninò tollit & aufert, id quod supra observatis hic addendum fuit. Sequitur ex *Nili* contra Papæ Romani ab omni aliorum jurisdictione exemptionem rationibus *quarta*, quæ in specie id etiam objicit, *quod sexta Synodus generalis Canone peculiari reprehenderit Ecclesiam Romanensem, quod in Quadragesima etiam Sabbatho jejunes, ac præceperit, ne id amplius fiat.* Bellarminus ut contra auctoritatem hujus Concilii defendat auctoritatem Pontificis Romani, inter alia provocat ad Hieronymi & Augustini testimonia, utpote statuentium, *Jejunium Sabbathi rem esse indifferentem, & quamvis Regionem servare posse morem suum*, addens, *Concilium illud Græcorum nec debuisse nec potuisse Legem hâc de re Latinis ponere.* Quia autem de utroque, auctoritate videlicet Conciliorum, & ipso Sabbathi Jejunio infra suis agetur locis, utrumque etiam eorum reservamus.

Joh. 19. Ad alia igitur contra hanc Exemptionem accessus fiat argumenta, quæ ex *Turrecremata* & aliis quibusdam colligit Bellarminus, adque ea respondere studet, inter quæ *primum* occupat locum, quod ex Verbis Christi desumitur, qui tempore Passionis Pilato, Præsidi Romano, potestatem in se desuper datam & concessam agnovit: *desuper*, inquam, id est, à Deo, juxta Augustini explicationem, undè sequitur, *multò magis Pontificem Romanum, qui se Christi Vicarium nominat, potestati Imperatorie subjici debere.* Bellarminus in responsione opponit Cyrilli, *Alexandrini & Chrysostomi* Sententiam, statuentium, *Christum loqui de permissione Divinâ.* Quasi verò hæc Permissio, quam hi duo Patres Græci hic intelligunt, & ipsa potestas Jurisdictionis, de quâ Augustinus & post Eum *Bernhardus* hæc Christi verba explicant, sint opposita & non potius subordinata, ita ut permissio Divina humanam præcedat potestatem, hæc verò illam præsupponat & sequatur. Agnoscere id ipsum ex parte coactus fuit Bellarminus, concedens, *Expositionem Patrum Græcorum videri quidem magis literalem, sed & Augustini Sententiam nihil habere adversus Papæ à Jurisdictione omnimoda exemptionem;* quod tamen ita miserabiliter ostendit, ut miseratione dignus videatur. Dicit, *Pilatam habuisse revera potestatem in Christum, verum non per se, sed per accidens. Habuisse Eum per se potestatem in omnes Judæos, qui Romanorum Imperio subjecti erant. Porro Christum Eî fuisse oblatum ut unum aliquem de numero privatorum, & propterea in ipsum ut sic oblatum habuisse potestatem.* Addit, *Etsi enim suspicabatur Pilatus, Christum Dei Filium esse, non tamen ut Dei Filium, sed*

ut privatum iudicavit Iudæum, quem ad modum si hoc tempore Clericus quispiam mutato habitu offerretur Prætori iudicandus, posset Prætor ex auctoritate in eum animadvertere, & à culpa excusaretur, si ignorantia verè esset probabilis. Egregium in abstractendo & comparando artificem Bellarminum! Paucis, Christus Dei ab æterno, sed & Mariæ in tempore Filii, verè fuit Iudæus, è Matre Iudæa natus, Legi etiam & Potestati tam Divinæ quam humanæ ex liberrimæ Voluntatis arbitrio subjectus, verè fuit etiam Pilato, Romanorum in Iudæa Præfide Vicario subditus, id quod ultro erga Pilatum tempore Passionis agnovit, ut ambagibus Bellarmini abstractivis & comparativis non sit opus, verbis ex ore Veritatis plus quam perspicuis.

Succedat nunc argumentum ordine & numero quartum, contra Pontificis Romani à Jurisdictione politicâ exemptionem, cui Bellarminus partim ex Augustino satisfacere studet. Est id defumtum ex Veteri Testamento & Lege, utpotè quâ durante Rex non solum iudicabat, sed etiam deponebat Sacerdotem, cuius exemplum Salomo præbuit, deponens Abjatharem, & Sadocum constituens in locum Ejus; undè sequitur, *pari ratione in Novo etiam Testamento Imperatoris Christiani esse, Christianum Pontificem iudicare*. Inter cætera, quæ Bellarmino hic reponere fuit visum, præminet negatio similitudinis & comparationis. Ita autem scribit: *Cum in Veteri Testamento promissiones tantum fuerint temporales, & in Novo Spirituales & æternæ*, docente id præter Hieronymum Augustino, mirum non esset, si in Testamento Veteri Summa Potestas fuisset temporalis, in Novo autem spiritualis. De nullitate inanis consequentiæ non dicam, quamvis nondum memoriâ exciderit, quid supra pro statu Monarchico in Ecclesiasticis adstruendo ex comparatione Veteris Testamenti cum Novo Bellarminus in medium produxerit; sed Augustinum modò ab errore, quem in Socinianis hodiè & Remonstrantibus tanquam Fidei analogiæ contrarium damnamus, pro ratione Instituti vindicabimus, quod iterum commodius fieri non potest, quam si Augustinum Doctorem ipsum locis à Bellarmino citatis evolvamus. Duo autem sunt, ad quæ Bellarminus provocavit, in quorum priorè quidem expressè hæc leguntur, quod difficillimè reperiat in libris Testamenti Veteris aliquid evidentiùs de Vita Animæ post mortem fuisse conscriptum; sed in antecedentibus clarè satis explicata: *Eadem sunt in Veteri & Novo; ibi obumbrata, hic revelata; ibi præfigurata, hic manifestata*. Nam non solum Sacramenta sunt diversa, verum etiam promissa ibi videntur temporalia proponi, quibus Spirituale præmium occultè significetur; hic autem manifestissimè spiritualia promittuntur & æterna. Ubi nemo non videt, Augustinum non negasse ipsam Bonorum Spiritualium & æternorum in Veteri Testamento promissionem, sed id tantum adfirmasse, clarius ea & evidentiùs multò in Novo proponi, adedque modum promissionis saltem variare. Magis apertè id indicat posterior locus à Bellarmino citatus, in quo etsi idem nescire se scripserit Sanctus Pater, *utrum aliquis in libris Testamenti Veteris in venerit nomen Regni Cælorum*, statim illud tamen pro orthodoxæ mentis explicatione subiungit: *Ipsa Vita æterna si non illic in manifesto prædicaretur, non diceret Dominus malis etiam Iudæis, Scrutamini Scripturas, in quibus putatis, vos vitam habere æternam, ipsæ testimonium perhibent de me*. Et postquam aliquot de eâ Promissiones satis perspicuas citasset, ita porro scripsit: *Hæc & alia multa sive apertissima, sive obscura inveniuntur illic Vita æternæ testimonia*. Et de ipsâ corporum resurrectione non tacuerunt Prophetæ, undè Pharisei adversum Sadduceos eam non credentes acerrimè confutabant. Et iterum post aliqua: *Proinde testimonium Vita æternæ & Resurrectionis mortuorum abundat illa Scriptura, sed hoc nomen (NB.) id est, Regnum Cælorum de nullo inde loco mihi occurrit, hoc enim propriè pertinet ad Revelationem Novi Testamenti, quod ori etiam Ejus nominandum servabatur, quem Regem ad regendos, & Sacerdotem ad sanctificandos fideles suos universus ille apparatus Veteris Instrumenti in Generationibus, factis, dictis, Sacrificiis, observationibus, Festivitatibus, omnibusque Eloquentiarum præconiis, & rebus gestis & rerum figuris pariuriebat esse venturum*. Mirum, si hæc tam manifesta Augustini verba Bellarminus apertis & suis in loco legit oculis, quod facere omnino debuit, Augustinum Doctorem hunc in tuas trahens partes; quâ ratione, si quæ superest, & modo ex mente Ejus scribere ausus fuerit, *in Veteri Testamento promissiones tantum fuisse temporarias*; dum ex utroque loco per Bellarminum citato contrarium sit manifestissimum. Id quamvis ad præsentem non propriè pertineat Controversiam, quia tamen ipse Bellarminus vi attraxit, vindicari omnino debuit, quia tam facile potuit, Augustinus ab errore inter orthodoxos hodiè nullatenus tolerando, quidquid etiam iis videatur, quibus non nisi singularia quævis placent, & è contrario

Super Numeros, Quæst. 33.

Lib. 19. contra Faust. cap. 31.

NB.

com-

communiter ab Evangelicis recepta tanquam simpliciora fordent. Nunc nihil ad hanc Quæstionem restat, quàm quod ipse Bellarminus ad ultimum argumentum contra Papæ ab omni aliâ Jurisdictione exemptionem observat, *an nimirum Pontifex in casu hæreticos possit ab Ecclesiâ judicari & deponi*, ex Augustino citans, *hæreticum manifestum non esse Christianum sed extra Ecclesiam, quin ipso etiam facto carere omni Jurisdictione & dignitate Ecclesiastica, id est, claves Regni Cælorum habere non posse, nec solvere aut ligare*; quæ itidem Bellarminus contra *Cajetani* & aliorum exceptiones constantissimè tuctur, suam post alios Sententiam his verbis exprimendo, *Papam hæreticum manifestum per se definire esse Papam & caput, sicut per se definit esse Christianus & membrum corporis Ecclesiæ, quare ab Ecclesiâ posse judicari & puniri*, addens, *hanc esse Sententiam omnium Veterum Patrum & Ecclesiæ Doctorum, adeoque Augustini etiam, quem ante binis vicibus testem adduxit*; in cujus Sententiæ Expositione illud Sorbonista *Launojus* notavit, quod Bellarminus sibi ipsi repugnare videatur, dum Papam hæreticum per se Christianum, & Papam definire ex Augustini & aliorum Ecclesiæ Doctorum Sententiâ scripsit, & tum demum ab Ecclesiâ judicari & puniri posse putavit, de quo tamen alii videant.

Tom. III.
Epist. ult.
pag. 138.

CAPVT TRIGESIMVM PRIMVM,

DE

Nominibus Romani Pontificis.

INter quæ numero post decimum quarto refert, quod *Apostolica Sedes Præsul* audit, de quo nomine etsi negare non possit, sed agnoscere cogatur, quod supra jam non semel fuit observatum, *interdum ab Antiquis vocari Sedes Apostolicas non solum Romanam, sed & Antiochenam, Hierosolymitanam, Ephesinam & alias, quas Apostoli fundarunt, & in quibus tanquam Episcopi sederunt*, post Tertullianum quoque ad Augustinum provocans, quorum testimonia ad caput primi de Romano Pontifice libri nonum prolixissimè citata leguntur; addit tamen, ut Elogium hoc Romanæ Sedi in specie proprium maneat, in tribus quoad hoc nomen excellere Romanum Pontificem, quorum duo priora Augustini testimoniis firmare nititur, unum, *quia cum dicitur absolute Sedes Apostolica, & non additur Antiochena, vel Ephesina, vel Romana &c. semper intelligitur Romana, quæ per antonomasiam dicitur Apostolica, ut patet ex Augustini testimonio, quod supra itidem ad tertium tertii de Sacra Scripturâ libri caput vindicatum est; alterum verò, quia Romanus Pontifex non solum dicitur Sedem Apostolicam, ut Antiochenus & Ephesinus, sed principatum Apostolicæ Sedis tenere, ut patet ex ejusdem Augustini testimonio, cui itidem supra jam satis est factum & ostensum, principatum hunc non ad locum, sed ad officium referri debere, omnibus Apostolis & Eorum Successoribus Episcopis commune. Ego ex superabundanti nunc duo tantum addo, quorum prius laudatam à Bellarmino Antonomasiam concernit, qualem supra Paulo etiam concedere fuit coactus, hæc in laudem Ejus verba ex Augustino nobis suppeditans, quæ & hic iteratò legi merentur: *Apostolus cum dicitur, si non exprimat, quis Apostolus, non intelligitur, nisi Paulus, quia pluribus est Epistolis notior, & plus omnibus aliis laboravit. Repeto, quod supra huic testimonio adscripti: Si Bellarminus tale quid de Petro scriptum ab Augustino invenisset, aureis existimasset literis describendum. At de paribus idem esto judicium. Si enim hæc Antonomasia Paulum non facit Ecclesiæ Principem vel Monarcham, non video, unde Petrum hic honor præ Paulo maneat; præprimis si accedat, quod posterius est adhuc observatione dignum, scilicet, de hoc nomine idem dici posse & debere, quod circa Sextum nomen à Bellarmino adductum laudatus modò Sorbonista *Launojus* noravit, non solum Petrum dici ab antiquis Patribus *Christi vicarium* vel *Christi vices gerere*, sed omnem Episcopum in Ecclesiâ &c.**

Lib. III. ad
Bonif. c. 3.

Tom. eod.
Epist. II.
num. 21.
seqq.

